

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 566/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **BENCOT COLLECTION, a. s.**, Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO 47 967 692, zastúpeného JUDr. Petrom Kubinom, advokátom, Štefánikova 15, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 38 Up 899/2022 z 2. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a ústavných práv vlastníť majetok a na pokojné užívanie majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením, procesne na upomínacie konanie špecializovaného okresného súdu, ktoré navrhuje zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Sťažovateľ sa návrhom na vydanie platobného rozkazu z 31. mája 2022 na okresnom súde podľa zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“) domáhal proti žalovanej zaplata 11 503,17 eur s príslušenstvom. Tvrdil, že jeho právny predchodca ako veriteľ a žalovaná ako dlžník uzavreli zmluvu o úvere, podľa ktorej bol žalovanej poskytnutý úver. Tá ho však riadne nesplácala, čo malo za následok, že úver bol 7. októbra 2013 vyhlásený za predčasne splatný.

3. Okresný súd rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka z 23. júna 2022 podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o upomínacom konaní návrh sťažovateľa odmietol ako neprípustný z dôvodu podľa § 3 ods. 6 písm. f) zákona o upomínacom konaní, podľa ktorého návrh nie je prípustný,

ak sa uplatňuje nárok v zjavnom rozpore s právnymi predpismi. Tento zjavný rozpor okresný súd vzhladol v premlčaní nároku, keďže premlčacia doba, ktorá začala plynúť po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru 7. októbra 2013, podľa § 112 Občianskeho zákonníka nespočívala nielen počas rozhodcovského konania, ale ani počas následného exekučného konania, v ktorom exekučný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovského rozsudku, keď dospel k záveru, že ide nespôsobilý exekučný titul. Podľa okresného súdu základnou podmienkou spočívania premlčacej doby je, aby veriteľ právo uplatnil buď na všeobecnom súde alebo u iného, avšak nevyhnutne príslušného orgánu, ktorým môže byť i rozhodcovský súd. Ak si veriteľ uplatnil svoje právo na rozhodcovskom súde, ktorý nemal právomoc vydať rozhodcovský rozsudok, nejde o uplatnenie práva u príslušného orgánu podľa § 112 Občianskeho zákonníka.

4. Proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť. Nesúhlasil s posúdením uplatneného nároku ako premlčaného a domáhal sa takého výkladu § 112 Občianskeho zákonníka, ktorý by uznal spočívanie premlčacej doby počas rozhodcovského konania, hoc aj na základe rozhodcovskej doložky, ktorá bola vyhlásená za neplatnú v následnom exekučnom konaní.

5. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu okresného súdu bola sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodná zamietnutá. To okresný súd odôvodnil tak, že upomínacie konanie je alternatívnym riešením sporov a ako také má oproti konaniu podľa Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) špecifiká, no odmietnutie návrhu podľa § 6 ods. 3 zákona o upomínacom konaní nie je prekážkou na jeho opätovné uplatnenie nároku žalobou podľa CSP. Podľa okresného súdu je správny záver uznesenia vyššieho súdneho úradníka o premlčaní nároku. Na posilnenie správnosti argumentácie okresný súd odkázal okrem iného na rozhodnutia ústavného súdu č. k. III. ÚS 572/2017 a č. k. II. ÚS 149/2018 a uznesenie najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 153/2017. Podľa okresného súdu sťažovateľ si sám privodil, že pohľadávku nemožno pre jej premlčanie vymáhať, keď si nárok mohol uplatniť aj žalobou na súde, ktorý by sa vysporiadal s právomocou rozhodcovského súdu. K tomu poukázal, že už pred vyhlásením predčasnej splatnosti úveru z rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplývalo, že písomná forma rozhodcovskej zmluvy je pre platnosť rozhodcovskej zmluvy nevyhnutná a zachovaná je, ak je obsiahnutá v dokumente podpísanom zmluvnými stranami (3 Cdo 122/2011, 2 Cdo 245/2010). Okrem toho exekučný súd má právomoc skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy (3 Cdo 146/2011).

III.

6. Sťažovateľ zdôrazňuje, že od ústavného súdu nežiada posúdenie správnosti rozhodnutia okresného súdu, chce len, aby bol tento právny názor posúdený z hľadiska jeho základných práv, keďže popiera účel a zmysel právnej úpravy. V súvislosti s námietkou porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ zdôrazňuje, že v jeho veci nedošlo k ústavne konformnému výkladu právnych noriem podľa čl. 152 ods. 4 ústavy a bola porušená zásada rovnosti účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, keď žalovanej bola poskytnutá zvláštna ochrana, ktorá sa prieči povahe súkromného práva. Podľa sťažovateľa okresný súd mu právne aj fakticky znemožnil, aby si akokoľvek ďalej uplatnil jeho právo súdnou cestou.

7. Podľa sťažovateľa výklad a aplikácia § 112 Občianskeho zákonníka, ktorý nepripúšťa spočívanie premlčacej doby, keď účastník právneho vzťahu legitímne uplatní svoje právo na rozhodcovskom súde, je v rozpore s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže tým dochádza k úplnému zmareniu možnosti domáhať sa svojho práva na súde. Namietaným výkladom podľa sťažovateľa dochádza k neprimeranému uprednostneniu záujmov povinnej. Ak by bol ako správny pripustený výklad okresného súdu, dochádzalo by k absurdným situáciám. K namietanému porušeniu práv vlastníť a pokojne užívať majetok sťažovateľ zdôrazňuje, že predmetom vlastníckeho práva je aj proti dlžníčke v namietanom konaní uplatnená pohľadávka, pričom štát mu nezabezpečil primeranú a efektívnu úroveň ochrany, keď konal jednostranne v prospech povinnej prostriedkami bezhraničnej ochrany spotrebiteľa. Podľa sťažovateľa mu úplne zaniká nárok na domáhanie sa toho, čo je predmetom jeho vlastníckeho práva.

IV.

8. Ústavná sťažnosť je podľa § 132 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) neprípustná a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietnutá. V zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd ochranu základným právam, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Preto podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

9. Sťažovateľ si svoju pohľadávku proti žalovanej uplatnil dvoma zákonom predpokladanými, no ústavou výslovne nevyžadovanými alternatívnymi spôsobmi. Po prvýkrát v rozhodcovskom konaní s tým, že v ňom vydaný rozhodcovský rozsudok nevedol k vymoženiu pohľadávky v exekučnom konaní, keď exekučný súd rozhodol o jeho nespôsobilosti. Tento ústavnou sťažnosťou nenamietaný záver exekučného súd nemôže byť dôvodom na to, aby bolo možné dospieť k porušeniu práv sťažovateľa namietaným rozhodnutím okresného súdu.

10. Sťažovateľ sa následne svojho nároku z pohľadávky proti dlžníčke domáhal ďalším alternatívnym spôsobom, a to návrhom podľa zákona o upomínacom konaní, keď očakával, že jeho spor bude vyriešený platobným rozkazom upomínacieho súdu. Tomuto osobitnému procesnému návrhu sťažovateľa ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením vyhovené nebolo z dôvodu hmotnoprávneho názoru o premlčaní sťažovateľom uplatnenej pohľadávky. Tento záver mal však za následok len to, že sťažovateľovi nebola poskytnutá osobitná procesná ochrana v prostredí platobného rozkazu upomínacieho súdu ako odklonu od rozhodnutia vo veci po verejnom a ústnom prerokovaní tak, ako to predpokladá či už čl. 46 ods. 1 ústavy alebo čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Záver namietaného uznesenia okresného súdu však nie je konečný a sťažovateľ sa zaplatenia svojej pohľadávky – svojho majetkového práva, môže domáhať riadnou súdnou cestou podaním žaloby proti dlžníčke. V takomto ústavou predpokladanom súdnom konaní môže byť znova, vo viacerých inštanciách všeobecného súdnictva a predovšetkým inak, ako to vyplýva z namietaného uznesenia okresného súdu, posúdená otázka toho, či sťažovateľovi možno súdnym rozhodnutím priznať ním, doteraz len alternatívnymi prostriedkami uplatňované právo na zaplatenie pohľadávky.

12. Možnosť uplatnenia pohľadávky sťažovateľom žalobou podľa CSP s následným potencionálnym záverom o dôvodnosti jeho nároku, pri ktorom všeobecné súdy nie sú viazané právnym názorom okresného súdu, ktorého správnosť a ústavnú udržateľnosť namieta sťažovateľ touto ústavnou sťažnosťou, je právnym prostriedkom, ktorý sťažovateľovi priznáva zákon na ochranu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Toto právo spočíva v tom, aby o jeho nároku bolo poslednou inštanciou všeobecného súdnictva rozhodnuté ústavne súladným spôsobom, teda aby takéto rozhodnutie bolo prosté zjavného právneho omylu, ktorý sťažovateľ namieta v tejto ústavnej sťažnosti. Rovnako tomu je pri základnom práve podľa čl. 20 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. V ústavnej sťažnosti namietanom rozhodnutí okresného súdu formulovaný záver o tom, že pohľadávke sťažovateľa ako súčasť jeho majetku nemožno priznať ochranu platobným rozkazom v upomínacom konaní, neznamená, že mu nemožno vyhovieť v konaní o žalobe podľa CSP.

13. Skutočnosť, že sťažovateľ pri uplatňovaní svojho majetkového práva neúspešne využil alternatívne prostriedky, neznamená, že jeho majetkovému právu nemôže byť poskytnutá ochrana v spore na základe žaloby podľa CSP. Sťažovateľovi stále prístupná právna cesta – právny prostriedok ochrany jeho základných práv, je preto dôvodom neprípustnosti jeho ústavnej sťažnosti. Nielen právne, ale ani fakticky nebolo sťažovateľovi znemožnené, aby si svoje právo uplatnil súdnou cestou.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2022

Peter Straka
predseda senátu